

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เรื่อง การให้ความช่วยเหลือประชาชนตามพระราชบัญญัติกองทุน
ยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๕๘

สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรมมีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ ยธ ๐๒๑๐๖/๑๒๓๖ ลงวันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๖๑ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สรุปความได้ว่า เนื่องจากมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติการออกตามความในประมวลรัษฎากร ว่าด้วยการยกเว้นรัษฎากร (ฉบับที่ ๖๕๑) พ.ศ. ๒๕๖๑ ได้บัญญัติให้ยกเว้นภาษีเงินได้สำหรับการบริจาคเงินให้แก่กองทุนยุติธรรม สำนักงานกองทุนยุติธรรมจึงได้ยกร่างประกาศคณะกรรมการกองทุนยุติธรรม เรื่อง หลักเกณฑ์ว่าด้วยการรับ การจ่ายเงินบริจาค และการดำเนินการอื่นใดที่เกี่ยวข้อง พ.ศ. แต่ในระหว่างการเตรียมการ ยกร่างประกาศคณะกรรมการกองทุนยุติธรรมดังกล่าว มีประเด็นปัญหาการตีความเกี่ยวกับการนำเงิน ที่มีผู้บริจาคให้แก่กองทุนยุติธรรมมาช่วยเหลือประชาชนเพื่อเป็นค่าใช้จ่าย ก่อนการพิจารณาอนุมัติ ไม่อนุมัติ หรือยุติการให้ความช่วยเหลือ ว่าสามารถทำได้หรือไม่ เช่น กรณีที่ประชาชนเดินทาง มาขอรับความช่วยเหลือจากกองทุนยุติธรรมแต่ไม่มีค่าพาหนะในการเดินทางกลับ กรณีการประណม ข้อพิพาทโดยหน่วยงานอื่นซึ่งมีค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นก่อนการดำเนินคดีเพราะต้องมีการตรวจพิสูจน์ DNA เช่น พิสูจน์สัญชาติ พิสูจน์การเป็นผู้พิการ พิสูจน์การเป็นบุตรโดยชอบด้วยกฎหมาย หรือการตรวจ ประเมินอายุเด็ก เป็นต้น ค่าใช้จ่ายในการจัดเตรียมเอกสาร ค่าใช้จ่ายในการสอบแนวเขตรังวัดที่ดิน หรือค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับแผนที่ภาพถ่ายทางอากาศหรือทางดาวเทียม และการอ่าน แปล ตีความ และ วิเคราะห์ภาพถ่ายดังกล่าว เป็นต้น

สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม โดยสำนักงานกองทุนยุติธรรม จึงขอหารือ ในประเด็นข้อกฎหมาย ดังนี้

๑. เงินกองทุนยุติธรรมและเงินบริจาคตามพระราชบัญญัติการออกตามความ ในประมวลรัษฎากร ว่าด้วยการยกเว้นรัษฎากร (ฉบับที่ ๖๕๑) พ.ศ. ๒๕๖๑ กองทุนยุติธรรมสามารถ นำมาช่วยเหลือประชาชนเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายก่อนการพิจารณาอนุมัติ ไม่อนุมัติ หรือยุติการ ให้ความช่วยเหลือตามมาตรา ๕ และมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติกองทุนยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๕๘ ประกอบกับข้อ ๘ และข้อ ๙ แห่งระเบียบคณะกรรมการกองทุนยุติธรรม ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการช่วยเหลือประชาชนในการดำเนินคดี พ.ศ. ๒๕๕๙ ได้หรือไม่ อย่างไร

๒. จากปัญหาดังกล่าวตามข้อ ๑. กองทุนยุติธรรมสามารถอาศัยมาตรา ๕ และมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติกองทุนยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๕๘ ประกอบกับข้อ ๘ และข้อ ๙ แห่งระเบียบคณะกรรมการกองทุนยุติธรรม ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการช่วยเหลือ ประชาชนในการดำเนินคดี พ.ศ. ๒๕๕๙ เพื่อพิจารณาให้ความช่วยเหลือได้หรือไม่ อย่างไร

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑๑) ได้พิจารณาข้อหารื้อของสำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม โดยมีผู้แทนสำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรมเป็นผู้ชี้แจงข้อเท็จจริงแล้ว ปรากฏข้อเท็จจริงเพิ่มเติมจากคำชี้แจงของผู้แทนว่า ประสงค์จะขอหารือปัญหาที่ปรากฏจากการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ประเมินเบื้องต้นของกองทุนยุติธรรม ซึ่งพบว่าประชาชนผู้มาขอรับความช่วยเหลือจากกองทุนยุติธรรมประสบปัญหาเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นก่อนการพิจารณาอนุมัติ ไม่อนุมัติ หรือยุติการให้ความช่วยเหลือ เช่น ค่าใช้จ่ายในการตรวจพิสูจน์สารพันธุกรรม (DNA) พิสูจน์สัญชาติ พิสูจน์ความเป็นผู้พิการ พิสูจน์ความเป็นบุตรโดยชอบด้วยกฎหมาย การตรวจประเมินอายุเด็ก ค่าใช้จ่ายในการจัดเตรียมเอกสาร หรือค่าใช้จ่ายในการสอบแนวเขตรังวัดที่ดิน จึงขอหารือว่า เจ้าหน้าที่ประเมินเบื้องต้นจะสามารถนำเงินจากกองทุนยุติธรรมไปช่วยเหลือประชาชนในกรณีดังกล่าวได้หรือไม่ อย่างไร

จากคำชี้แจงของผู้แทนสำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรมดังกล่าว คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑๑) จึงเห็นควรกำหนดประเด็นการพิจารณาเสียใหม่ให้ชัดเจนว่า กองทุนยุติธรรมสามารถนำเงินจากกองทุนยุติธรรมมาใช้จ่ายในการช่วยเหลือประชาชนก่อนการพิจารณาอนุมัติ ไม่อนุมัติ หรือยุติการให้ความช่วยเหลือ ได้หรือไม่

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑๑) เห็นว่า โดยที่มาตรา ๒๐^๑ และมาตรา ๒๑^๒ แห่งพระราชบัญญัติกองทุนยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๕๘ ได้กำหนดให้คณะกรรมการกองทุนยุติธรรมแต่งตั้งคณะอนุกรรมการให้ความช่วยเหลือเพื่อพิจารณาให้ความช่วยเหลือผู้ยื่นคำขอจากกองทุนยุติธรรม ดังนั้น เมื่อกฎหมายได้กำหนดบุคคลผู้มีอำนาจหน้าที่ในการพิจารณาให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ยื่นคำขอไว้แล้ว กองทุนยุติธรรมจึงไม่สามารถนำเงินจากกองทุนมาใช้จ่ายในการช่วยเหลือประชาชนตามที่หารือก่อนการพิจารณาอนุมัติ ไม่อนุมัติ หรือยุติการให้ความช่วยเหลือได้

จารุวรรณ เสงตระกุล

(นางสาวจารุวรรณ เสงตระกุล)

รองเลขาธิการฯ รักษาการแทน

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

เมษายน ๒๕๖๑

^๑มาตรา ๒๐ ให้คณะกรรมการแต่งตั้งคณะอนุกรรมการให้ความช่วยเหลือคณะหนึ่งหรือหลายคณะ เพื่อมีอำนาจหน้าที่พิจารณาให้ความช่วยเหลือผู้ยื่นคำขอในทุกภารกิจของกองทุนที่ตราขออนุมัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด

ฯลฯ

ฯลฯ

^๒มาตรา ๒๑ ให้คณะกรรมการแต่งตั้งคณะอนุกรรมการให้ความช่วยเหลือประจำจังหวัด ขึ้นทุกจังหวัดนอกจากกรุงเทพมหานคร เพื่อมีอำนาจหน้าที่พิจารณาให้ความช่วยเหลือผู้ยื่นคำขอจากกองทุน เฉพาะกรณีการให้ค่าใช้จ่ายในการช่วยเหลือประชาชนในการดำเนินคดีและการขอลดข้อหาหรือจำเลย ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด

ฯลฯ

ฯลฯ